

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

95. An si in aliqua terra Baronis vendantur comestibilia tantum in eius taberna, vulgo dicta Zagato, possint adhuc Clerici aperire tabernas, & vendere vinum, niuem, & alia recollecta in eorum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

Squillante de privileg. Cleric. cap. 7. dub. 3. num. 94. & hæc dicta sufficiant circa hanc quæstionem. Saluo semper, &c.

RESOL. XCV.

An in aliqua terra Baronis vendantur comestibilia tantum in eius taberna, vulgo dicta Zagato, possint adhuc Clerici aperire tabernas, & vendere vinum, niuem, & alia recollecta in eorum prædiis?

Et an possit Baro introducere in quadam terra de novo a se edificata tabernam dictam Zagato, vassallis reclamantibus; & an ita facientes incurrant in censuram Canonis quinti Bullæ Cœnæ?

Idem esse dicendum de Communitatibus, seu Vniuersitatibus Ciuitatum, & locorum, &c. Ex part. 5. tract. 1. Resol. 20.

sic faciendi. Ita ille, cui addè Cortolanum in explicat. Bullæ Cœnæ, ex com. 5. Grassium in decis. om. 1. lib. 4. cap. 8. num. 79. Duardum in Bull. Cœn. lib. 12. can. 5. 9. 4. concl. 3. n. 6. ex Butrio in c. super quibusdam, de verb. signif. n. 15. licet contrarium docuerit Filliucius tom. 1. tr. 16. c. 5. n. 110. vbi sic ait: Imponentes domos panis, vini, carnis, aliarumque rerum venalium, hoc est domini terrarum, vel communitates constituentes determinatas domos & loca, in quibus solis ea vendantur, vnde venditores eiusmodi multum lucrentur, non videntur comprehendi sub hac censura; quia eiusmodi impositio non reuocatur ad impositionem gabellarum, sed potius monopolij. Sic Filliucius, Sed quicquid sit de hoc, ex supradictis apparet dictas tabernas, seu Zagata etiam in ordine ad laicos non bene olere, & de illis malè sentire Doctores; quomodo igitur dici potest posse præiudicare Clericis?

RESOL. XCVI.

An Clerico vendenti vinum, frumentum, &c. ultra taxam a Principe impostam, possit iustitia secularis dicta victualia ei in pœnam tollere, vt a lege statutum est?

Et an Clerici non teneantur ad pœnam, ad quam laici tenentur, si dicta victualia vendant ultra iustum pretium, etiamsi Princeps expresserit vt ea pœna afficiantur etiam Clerici?

Et an dicti Clerici in prædictis casibus possint puniri ab Episcopis mitiori tamen pœna? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 72. aliis 71.

§. 1. Affirmatiuè respondet Bobadilla in Polit. tom. 1. lib. 2. c. 18. num. 122. vbi sic asserit: [Si el Clerigo vendiesse el trigo, ò el pan cozido, ò el vino, fruta, ò otros mantenimientos, à mas de la taxa, y por ello segun la ley, ò ordenanza, lo tuuiesse perdido, podrá la iusticia seglar tomar se lo, or auer caydo en comisso, y applicarlo conforme à la ley.] Ita ille.

2. Sed hæc opinio est prorsus eliminanda; nam verum est, vt supra diximus; quod Clerici tenentur seruare legem taxantem pretia rerum. Et ita docet Salonius tom. 2. in 2. 2. 9. 77. art. 1. contr. 10. Molina tom. 1. tract. 1. disp. 31. n. 13. Sotus de iust. lib. 1. q. 6. art. 7. Nauar. de Man. c. 23. n. 887. & alij. Sed ad id non tenentur ex vi coactiua, sed directiua; non tenentur ex vi legis, quatenus ciuiliis est; nam non habet ius in Clericis; sed, quia ex vi iuris naturalis tenentur vendere res suas, iusto pretio. Sed iustum pretium est illud, quod taxatur à lege. Ergo, &c.

3. Ex his sequitur contra Bobadillam, Clericos non teneri ad pœnam, ad quam laici tenentur si dicta victualia venderent ultra iustum pretium. Sed audiamus Azorium p. 1. lib. 5. c. 13. q. 4. de hac re differentem: [Clericus (ait) suum vinum vel frumentum cogitur iure naturali, non ciuili Principis lege tantidem vendere, laicus verò eodem pretio vendere, non solum naturali, sed etiam ciuili iure compellitur. Et hinc est, vt si principis lege pœna sit statuta in eos, qui plures venderent, eius pœnæ laicus sit reus, non Clericus. Quod si Princeps expresserit, vt ea pœna afficiantur etiam Clerici, qui plures venderint, nihil valet ex ea parte lex quia pœnam statuit in eos, à quibus eam exigere, & sumere non potest.] Ita Azorius.

4. Idem docet Pesantius tract. de immunit. disp. 4. in fin. Nec ego intelligere possum distinctionem Bobadilla, inter res, quæ plures venduntur, & ex ordinatione legis cadunt in commissum, & alias pœnas

Sup. hoc in Ref. seq. & infra in Ref. 101. cursum in §. Sed.

Sup. in Ref. que hic est supra 90. & in aliis multis eius primæ, secundæ & tertie annot.

Sup. hoc infra in Ref. seq. & in alia eius primæ nota.

§. 1. Negatiuam sententiam docuerunt his diebus aliqui Iuriconsulti, sed immerito, quia de iure, vt obseruat Aponte in respons. sup. cens. Veneta fol. mibi 85. & alij communiter, Clerici possunt habere liberam contractionem cum laicis; & ideo in indiuiduo casus nostri possunt de iure aperire tabernas ad vendendas res ex suis prædiis collectas, vt ex Geminiario, & Franco, & aliis tradidi in p. 4. tract. 1. Resol. 52. ergo non obstante quod in dictis terris res vendantur per vnum tabernarium Baronis, possunt adhuc Clerici in eorum tabernis res suas vendere, quia Baro non potest eis arcere priuilegium quod de iure habent, alioquin incurreret in censuras Bullæ Cœnæ. Hinc cum multis Doctores ego in p. 1. tr. 2. Resol. 68. & 69. quibus nunc addo Beltranum de Gueuara in propugnaculo immunit. Eccl. §. 3. assert. 1. num. 11. docui statutum prohibens adduci vinum ad vendendum extra ciuitatem, vel ne in ciuitatem ad vendendum introducat, non comprehendere Clericos, quia vbique ipsi possunt de iure res suas vendere. Adde quod prohibitio, ne vendatur nisi in taberna Baronis, seu in Zagato, non tendit ad vtilitatem publicam, & æquè concernentem Clericos ac laicos; ergo Clericos non potest comprehendere. Imo dicendum est ex Mastillo de magistr. lib. 4. cap. 18. num. 55. & amicissimo Nouario de grauam. vassall. tom. 1. grauam. 74. Barones grauare vassallos, si faciunt penes vnam tabernam vendere vinum, oleum, carnem, &c. nisi tamen ex consuetudine acquiuisissent tale ius, quare, vt optime obseruat Nouarius num. 3. in principio huiusmodi prohibitionum intenti stare debent vassalli, nec sufferre illas, sed contradicere, & facere actus contrarios, vt se in possessione libertatis mantineant, & Barones excludant, quia aliis sibi præiudicant, & dant ius ad fauorem Baronum ex eorum acquiescentia, vnde ego olim respondi non potuisse quemdam Baronem introducere in quadam terra de nouo à se edificata tabernam dictam Zagato, vassallis reclamantibus.

Que hic est Res. antecess. & in alia Ref. & §. 1. de primæ nota.

Que hic sit in Ref. 112. de cur. & in Ref. 114. §. 2. de supp.

2. Nec desinam hic adnotare non desse Doctores absolute asserentes supradictos dominos, seu vniuersitates, qui hoc faciunt in suis terris, incurrere in censuras Canonis quinti Bullæ Cœnæ, quia hæc est species cuiusdam vectigalis. Et ideo Gambarupta de cas. 5. in Bull. Cœnæ. 7. sic ait: Nec communitates, siue vniuersitates ciuitatum, & locorum, quæ prohibent vendi panem, sal, & huiusmodi, nisi à Præposito illius Officij ab ipsis deputato, qui Præpositus soluit tale quid conuentum ipsis communitatibus, hæc communitates, inquam, non effugiunt hanc excommunicationem; quod intellige de communitatibus non habentibus ius, seu priuilegium